# لزوم بررسی وجه اشکال سید به برداشت صاحب وسائل در تعبیر «و هو کما تری»

اگر این جور باشد، آن وقت باید ببینیم «کما تری» مرحوم سید نسبت به استدلال صاحب وسائل چه می‌شود. باید توضیح بدهی که سید در «کما تری» می‌خواهند چه بگویند. سید قبلا مطالبی گفته اند. گمانم این است که چون آخر باب است، «کما تری» یعنی «کما تری مما بیّنته». یعنی با این مطالبی که در مصباح توضیح داده‌ام، «کما تری» است. نه اینکه همین جور ابتدا به ساکن باشد. لذا باید ببینیم سید چه فرموده‌اند. از کجای کلمات سید می‌توانیم در استدلال صاحب وسائل را استفاده کنیم. ان شاء الله شما نگاه کنید.

**شاگرد**: چرا حضرت به «اهل بطن نخله» استشهاد می‌کنند، خب می‌فرمودند «فی زمن رسول الله». گویا آدم می‌فهمد که یک اتفاق خاصی بوده که مشارٌ بالبنان بوده است.

**استاد**: نسبت به احتمال سوم، فرمایش شما روشن می‌شود. امام علیه‌السلام می‌خواهند «کذبوا» را معلل کنند به یک علّت قانع‌کننده، نه علّت تعبدی که در آن نزاع شود.

**شاگرد**: خب به جای آن می‌فرمودند در زمان رسول الله این را می‌گفتند.

**استاد**: آن را که نگفتند. نزاع در آن نبود. ببینید باید یک جا باشد که در زمان حضرت، بگویند «قد دخل». آمدند به جایی استشهاد کردند که نزاع صورت گرفته بود. اغاره شده بود، آنها شکایت برده بودند. خود مسلمانان اختلاف کرده بودند. حضرت به یک جایی استشهاد می‌کنند که نزاع شد و آنها حرف زدند، اما آن نزاع و آن حرفی که زدند چیزی بود که اقناع کننده بود. استدلال مقنع بود.

**شاگرد**: ولی «اهل بطن نخله» ربطی به این نزاع نداشته، آن زمان مردم‌شان اینطور می‌گفتند.

**استاد**: بله، ولی چرا حضرت این را گفتند؟ چون واقع شده بود. «قالوا»، این قالوا در یک نزاع جلوه می‌کند. ولی در موارد عادی چون نزاعی نبود، جلوه نمی کرد.

**شاگرد**: اگر یک معنایی باشد که خود «قالوا قد دخل الشهر» مشهور شده باشد، ظهور بیشتری پیدا می‌کند. مثلاً به عسکر برگشت کند.

**استاد**: اولی که من به این حدیث رسیدم، ارتباطش را با آیه «يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ» نمی‌دانستم. به حدیث رسیدم اما اینکه این «قالوا» برای آن است، نه. «ان اهل بطن نخله» را هم

همین عرف معمولی میدانستم. ارتباطش را نمیدانستم و «قالوا» را صرفاً بهمعنای «کانوا یقولون» میگرفتم. بعداً که تفصیل و مطالب و اقوال دیده شد، دیدم نه، «قالوا» یعنی «قالوا»، نه یعنی «کانوا یقولون». بین این دو خیلی تفاوت میکند. در همین روایت حضرت نفرمودند «قالوا قد دخل رجب المرجب»، بلکه فرمودند «قالوا قد دخل الشهر الحرام». کسی که آن مطالب را نمیداند باز ذهنش نمیرود که یعنی خصوص ماه رجب. ظاهر روایت با قرائن داخلیه از قرائن منفصله بیرونی منعزل است. حتماً به قرائن منفصله برای فهم روایت نیاز است. یعنی «قالوا» را «کانوا یقولون» معنا نکنیم.

**شاگرد**: فرمایش صاحب وسائل این است که در روز دیدند؟

**استاد**: نه، ایشان فقط میگویند از حیث تکذیب اینکه «قالوا قد دخل الشهر» برای شب قبل باشد، میگویند. یعنی فرمایش صاحب وسائل به زمینه تکذیب امام سر میرسد.

**والحمد لله رب العالمین**

---

بازبینی #3
ایجاد شده 30 دسامبر 2025 14:57:33 توسط ... .
به روزرسانی شده 28 فوریه 2026 08:36:44 توسط ... .